

## XXVII ЛЕМКІВСКА ТВОРЧА ОСІН

### Горлиці-Біловежа

Данієля Капральова

#### *Серна в нераю*

1.  
ангелы шепочуть конопелкам ярны сны  
пuky строму заснули вечернім сонцём  
в такый час люблю самоту  
бо-м не сама

*де люде не ходять, 2002*

2.  
Сятый Вечур  
сніг  
як білы ангелята політує  
тихо благословить дримаючі стромы  
Божы духы людей вартують

по вірі вашій, ный буде вам

*дома, 2002*

3.

зозуля кукать:  
жыйте, жыйте  
вчєра черєшня зацвила  
днєсь ся Пасха зъїла

жыйме, жыйме  
як мурянкы під дубом  
...а дзвоньы дзвонять...

Бог дав, чоловік взяв

*на дубі, 2003*

6.

чуєш?  
чуєш лїтню пахоту пороху по доджу  
так якось пахнув чоловік по потопі  
ангєлы спасы над землєв лїтали

да любите друг друга  
спївали

*Губкова, 2004*

7.

звїзды землї  
плювають  
на небо  
холодне  
попїл свїта  
розносить  
божый вітор

дым дїявола  
давить доброту  
людей  
ланарить далеке

вымерать блізка  
дома  
в нас

*хмарно, 2007*

8.  
молитва є крылом душы  
стій при хресті  
кедь потім слызами  
умыєш свою тварь  
сердце розцвине

*полонина, 2007*

9.  
Бог любіць і не опускаць  
чоловік любіць і опускаць  
в нежычлівым свіці  
однокрылы людзе зістаюць

*Ряба скала, 2007*

12.  
ходжу на двох  
роздумую на чотырём  
як пяне звіратко  
віртуална віджу на трём  
чекам мудрость кінця

а сердце шкындалку хоче  
на єдній

*парк, 2007*

15.  
людська правда  
то спектр  
з котрого не възыйде світло

в шаленстві того світа  
мі приходить  
жити

*книжниця, 2008*

17.  
мала дві  
має шість  
зморщкы трапы на очах  
звірячо глядять самоту  
вже знає  
вже розуміє  
ох, Боже!  
отець вмерать

*август, 2008*

18.  
днесь мам  
лінійкы на чалі  
думы без гуслёвого ключа  
скачуть до огня  
завитого папирём  
злість на вертепы не кортить  
глядам дїтвачі очі  
покору монаха старого  
теплість сердця твого

*Гуменне, 2008*

22.  
перед царьскыма дверями  
воду казав а вино пив  
в крылосах воду пили  
мовчали

до церкви не ходила  
веще Богу ся молила

*Гуменне, 2009*

27.

глибинов ночі сон не приходить  
замерзатъ полонінь сяченой свічки шепотаня просить світло світа  
Боже не дай стратити душу  
дай стратити ся в душі

*субота, 2010*

32.

тілом штось трепоче  
голова штоська приповідать  
сердце штось шепче  
лем я мовкну

*Снина, 2013*

41.

шепотавы стишки  
тихонько сидять на лавочці  
ногы мочать в ярочку...

жебы чекали на мене?

*рано, 2017*

42.

восїнній додж  
сплыне зо слызов серны  
в нераю  
як моя слыза в білій вани

*Гуменне, 2017*

43.

тісяч раз повіджене  
тісяч раз забыте  
лем трапеза слухать  
одкрывать вратарницї рая

*Стрітеніє, 2018*

44.

блажене тихо  
вічний покій тіла  
душа в білім  
одходить в пості

стаціньска Чоловікородице  
новоприята Зузано  
чуєш мовчання мого світа?

чаю Воскресенія мертвых

27. 2. 2018

44.

муха сіла на ікону Христа  
почарбала по очах, поцілювала рот  
тай одлетіла

мені солодко, я без тіла  
Великодня неділя  
будь, кошулё, біла

*Іже херувімы, 2018*

## Роман Пищальник

### *Молитва русина*

Снігом віхола убільює ми плечі  
И трембітов над Карпатами гуде,  
По землі русинськив Сятий вечир,  
Хвала Богу, вже двотысячний иде.  
У капличці запалю я свічку,  
Тай помолюся на колінах Творцю  
За народ русинський и за горы вічні,  
И за спокій наших праотцюв.

*Муза – дар божий*

Удлитіла Муза, удлитіла –  
Майже ся розсердила на ня:  
Крылами чудныма злопотіла  
Тай лишила свого «легіня»...  
Стих ни мож без нії написати,-  
И пювслова в голову ни йде.  
Мені тяжко то переживати,  
Глядаву і кличу: «Де ты, де?»  
Десь ся діла, добра моя птицьо?  
Хоть писмо малое напиши...  
Та, видав. помутніла «водиця»  
У мойов закалянюв души.  
Знаву я: усякій дар – уд Бога.  
Видить Ввюн... Заслужиш – подає.  
Бо без нього ани до порога,  
Так оно на сьому світі є!  
Творчости путі – Його просторы,  
Моя Муза дниська там жиє.  
Я до нії хоть и через горы  
Прийду й зась ми будеме вбає.

*Торомбы\**

Коли ищи я був не дуже грубый,  
И даколи ня били реміньом,  
Обым був чесним. Я – заочу губы...  
И за тото им урис лингарьом.  
Я нич не слухав, што отець говорить,  
Всьо свое зроблю, йому нарубы.  
Й теперь, кьой урис им – біда ня морить,  
А виноваті – мої торомбы!  
Но лиш ото усякі в світі знавуть,  
Ош лшше пизно, чим кой нигда ныйт.  
Наб'ю собі торомбы – най страдавуть,  
Най знавуть, што м не пуллый чоловік!

\* Торомбы = грубы, надуты воргы

*Мої рядки – вто я...*

Даколи, кой ляжу, я ни годен вснути:  
Вирчу ся и кручу, а спаня ни є...  
Уд цирузї руку зачнуть ся тягнути,  
И товды на кухни стих ся создає.  
Легкі вто години, ги кой штиль на морю...  
У души ми чувство – щастя му имня.  
Што на серци маву – най рядки говорятъ,  
Бо язык мий – грішник, а рядки – вто я.

*Подкарпатська осінь*

Ид Карпатам осінь вже йде золота  
Йув ся в'доперавуть горы-ворота.  
Тарканистый потик – златогривый кинь,  
Кочіш го подганять – вігеречь-легінь.  
Діти йдуть до школы – їм звонок бринить,  
Пуд ногами листя море шелестить.  
Май студена стала ранішня роса,  
Тоншов ся вчинила у вербы коса .  
Удлітавуть бузьки – вернуться веснов,  
Чорно-білу пісню лишать за собов.  
Спати ляже ехо в рубани старуй,  
Скрутиться пуд корчом – ты го не вартуй.  
Ловгош тягнуть грезна, пахнуть, аж п'янить,  
И сливянка свіжа в блюдо цибинить.  
Подкарпатсю керты – яблыка, грушки,  
Повні нима відра, гатішошарки.  
Добра осінь-мати – челядь робитна,  
Своими руками чинить си хосна.  
Было так од віку на мойив земли.  
Хочеш спати файно – з осени стели!



## Павел Коробчак

### *Папілярны леніі*

Скрипіла під черевіком груба верства снігу, та іскрила ся пара оддыху. Ніч на баницьким небі шырхотіла безголосну пісню на гушлях памяти.

Звалисте тіло Сварного доймуючо пахніло стужалом темністю Мисарника. Чорніст Жабинців лагідні вісіла посеред дерев вкрытых шапком білости по обох странах долины. Безголосніст тулила ся тремтливо в набырмілы солодкістю Черешенного груди двох горбів. Перун блискал з напроти ліниво гейбы кіт. Помедже нима прадідовый ліс Солудівця вштурял штырбелі в низку повалу неба, котре – ґранатово-чорне – заходило роздерте за Кычеру. Його глибока мудріст в задумі забывала о вандрівцю. Аж забула на Амін.

Світ завмерал спокійні, несміло. Престуджений час станул онімільй. Змінил ся в простір на очымінь розтягнений по крайнебо. Плынул полным округом констеляций Снітниці, Чертіжного, Ізб, Мухначкы і Чырной. Обходил честно Косму і Даміяна, захоплених віруючом капльом вічності.

Скочаніла од морозу смужка потічка – іменника вкрытого в раменах Ґірок місця – вливала ся стрыманым жестом в о десят усміхів старшого Сиглого. (Онйй Світ так был маленькій, а містил так вельо звань. Стиснены, як следзі в бочці, плянтали ся они, чырали і повторювали раз в раз).

Сніг сыпал осторожні, боячы ся дітхнути зболілою землею. Та прецін – гейбы порох выполняючы одтиск пальця – встиг уж ғытнути што меншы парийчата і стежки вирізблены мурянчым старунком чловечой дрібниці. Задуло і вылагіднило цілу долину. І лем сліды вандрівок Сумного значыли заникаючом азбуком незрозумілы поемы.

Сумный ходил уж тадиваль цілы столітя, та не выхынул іщы дале, як на піл *Отченаше* в гмлавый простір од скорчавілою хыжы. Не понаглял ся. Місце молчало довкола него: «Ідий гын» гурчало. «Ідий гын.» «Но кадиваль? Под-ле ґу мі!» шелестіло. «Под-ле ґу мі.» «Ой та гей!» думало ся. «Ой та гей!» – аж одголос ліниво ішоу його слідом.

Часом Білый зазерал цікаво на Сумного зза Солудівця. Бо тіж і было ся чому чудувати: Сумный хыбаль ніколи не лишыл той долины, а прецін такой го не было. Приблеченый лебо як, переникал простір гейбы в єдній лем позі. Миготливі мріял і привиджував ся... не знатя кому.

А кед уж такой праві спостерегли го деякы очы – як-раз товды знеявлял ся: уж ци іщы. І лем порох снігу презерал в зимну даль. Од коли бо Сумный гев бывал – сніг не одступувал го ани о крок...

О піл пізріня далій церков одхылила гу небу бані, а сплетены в косы кресты сплывали в синіст білости і врастали в скальну основу памяти. Заслухана в пісню ночы, з попід примкнених повік снит, як в маленькій крапці світла, при бучиновым столі молитвом і вечерьом святит ся Таємниця.

На блеск Народин усміхнул ся світ далеко. А там море Материних очы. А там вышні Материних уст. І Няньова спорохніла рука.

Гірляндом заясніла перша зізда; пламенём гукнули оглушаючы Хоры; ішол горами дзвонів протяглый голос. – Дармо глядал Ангел пастырів на полонинанх.

Бо прецін зима.

А Бескід тырвал: слід по пальци Бога.

*груден 2017/січен 2018*

## *Вір*

(хромый / кулявый верш)

Ах! світ шмарити  
ся в світ  
на коліна  
з руками в Небі  
в місци

Тырвати

Блищати сміхом  
Срібляным та полным  
фальом оддыху  
груд розколысати  
і кричати

Кричати!  
най нич ся  
не змінят:

гу гмлам шалений  
врялк  
золотый ден

І быти! Забыти...  
што плач серце дусит  
горячкы твар  
та пальців в землю скорч

На конец  
станути

*1.03.2016*

\* \* \*

Зас в Креници  
зас дома не дома

В поли гальоп  
снит жаль  
по кониках

Блискат снігом  
світ тихій  
зыґар звільна  
час місит

Полном грудьом  
пригорщам на потім  
гір з погарика

як мериндю

*Крениця 5.02.2019*

*Ikona*

Zielonym świtem  
przepływający  
zielonym wierszem

Archaniołowie  
różanomyślni  
pierzędzy wieszczce

Zachlupotani  
w porannym deszczu  
skrzydła w kałuży

Idą ulicą  
z łatanym sercem  
śmierć ich nie nuży

Więc umierają  
lekcy uśmiechem  
ostatnim tchnieniem

W białych całunach  
zmartwień powstałi  
smagli zmęczeniem

Przy czarnej kawie  
czytają książki  
z ziarenek nocy

Archaniołowie  
tacy zwyczajni  
zielonoocy

*Wrocław 9.04.2019*

## Олена Дуць

### Уж

Час стримати  
сонечного зыгара  
Гын іх трое  
з розсвітленим обликом  
мы четверо  
– хто понаглят  
хто сповільнят уж в гоні  
Гнеска  
ціліст розбита  
неодолга приверне ся в едно  
Лем змініме стороны  
в просторі  
а вселенну всеєдніст проникут

Брате  
першыі з края  
главу хылит червена калина  
кус за скоро  
Ты Михала  
святкуеш  
з Святыма

## Петро Мусянка

### Кермеш

(выімок з повісці *Тифус*)

(...) Того, 1922 рока кермеш не выпал на пятничку. Строіти ся на него мож было як суцц!... Кебы не тота повоенна, все іщы – може не нищета, але преці не гойніст.

На гойніст могли си пазволіти ігомость. Хоц былі чысто новы, не

загаздуваны ішы, а може і зато – селяне поназносили ім вшелеякости. Собі од гамбы одяли, а ім поназносили.

В хыжы Лозиняків, Лозинячкы – як од Митровой смерці людзе гварили – тіж рыхтували ся до кермешу. Не было ту ані богато, ані бідно. Было. Жолудок не корчавіл, не боліло в ямці.

Сандра загушчала жытне в шувным вагані, ту треба было молодых, міцных рук, Параска вымішувала пшеничне в корытцятку. Нич ся едно двигне, друге ся такой впече.

Ярослав нащыпал дровен, долгых, мало не на метер – він при дровні, бодай ся го дйтхнул, зачынал жыти. Не ходит о майстерку, при якім гейбы пред вырізбленим юж іконостасом стоял, але найобычайніше – деревяне дровно юж го тішыло. Не любил, правда, кед ся палило, спалювало, але оно, тото дровно – на хліб, насущный, святы хліб. Хліб. Так і буде двигал ся він, ріс, румяніл, сычєный горячом жывого дровна – бо дровно не вмерат николи, горячом огня, як серця горячом. Адде і складат го Ярослав в хлібовым пецу, во штырьокутник, рівніцко гейбы комоду на чопы клал. То на хліб. То на кермеш.

– Підпалити юж, мамо?

– Та мож... Ци як там, Сандро?

– Мож, мож палити!

Загразили язычками дровна, розсвітлили ся челюсти. Почул Ярослав кермеш, хоц поболювало го в ямці, ци был хліб, ци го не было... Але то преці – кермеш, най фрас возме вшыткы болі... Ой, але красота тот пец выставлений. Смот ся – як рівніцко до пілокругла. Не дармо го Матвій Шпіридонів мурувал...

До хыжы ввошол Владимир. Сіл сой під образами, опер плєчы о стіну, глубоко одітхнул.

– Якій же то буде тот кермеш?

– Та якім же буде, Ладимір, якім буде? Та добрый буде. Хлібусь буде, до хлібуса буде... Ай язык сполокати – ай потягла Параска языком по воргах – буде чым. Ачий не на дармо єс ся там высідил... Поцяпкала ти суцо сливовичка?...

– Ой, поцяпкала, мамо, поцяпкала!

– Знам, же ты ся ій барз не тішыш, але не лем для тя кермеш... Придут братя, уйкове твоє, сестра приде, сват, ай швагєр ваш з Гаврилком, розведе ся му дакус...

– Та Гаврилко ачий не до сливовиці!

- Так оберташ, Володимир, як бы-с матір дочыста за бортулю мал...
- Ой, сердите ся, мамо, не знатя чом, не знатя зач...
- Як же ся не сердити. Та добрі знаш, кому бы ся мало розвести, кому так смутно за женом, за Марисьом мойом, за сестричком твоем... Ой Ладимир, Ладимир!
- Та то юж три роки!
- Три юж, повідаш?
- Три, мамо, три!... І ми не о гости іде, не о гостину.
- Но та о што ти іде?
- О церкву! Як то тіж в церкву буде...
- Но та так, як в церкву.
- Ой, жебы ся святило ваше слово, мамо!
- Та што тя так гнубит, Ладимир? Выреч, wypowiedж, выдус зо ся – што?!
- «Що» мя гнубит!... Ігомость новий...
- Йой, та такий красетный голос має – втяла Параска Володимирьову бесіду, ани не звернувши уваги на оне притиснене Володимирьом «що», – та кільки красший, як мали – най з Богом спочывають – ігомость Качмарчык!...
- Голос красетный, але слово дурне!
- Мал бы-с гамбі ряд, Ладимир! Та де ся ти гу ігомостьовому слову шырити! Та-т вчений! Ігомость. Як і ігомость Качмарчык.
- Гей, барз подібный ігомость Ковальчык... Першу і остатні буквы назвиска аж і такы самы має... А середина... порожня!
- Ладимир!...
- Мамо, не сердте ся – ввошла до бесіды небесідлива Сандра. – Я тіж... Так, як і Ладимир мышлю, чую...
- Не гнівайте ся, мамо – озвал ся од пеца тихий все Ярослав. – Я тіж...
- Пильнуй пеца!... Які ся ми згідливы зробили! Матір вшиткы еднако за нич мають! – запонурила ся до цна Параска. – Ой, Митре, Митре... лем ес ся умкнул з обыстя, лем бракло в хыжы твоего отчого слова, а... Боже, Боже, як то тяжко дома без газды! Як же то си надале рады дати... Што, як си рады дати?... Не буду я ся з вами крамарила! Ніт вітця, але матір остала! За роботу ся брати, але юж! Не час на сіджыня!
- Пробачте, мамо – вырюк тихо Володимир і вышол покiрні з хыжы.
- Но добрі юж, добрі, мамичко... – прискочыла Сандра гу Парасці, обьяла ю за плече, притулила ся міцно. – Не гнівайте ся на Ладиміря, на

нас ся не гнівайте... Нещестя за нещестьом ся влече. Світ такий чудный, такий тяжкій, мамичко, такий непоятый...

Тото нагле, несподіване, смутно-тепле Сандрине визнання, того, теплійше іщы притуліня ся дівки, единой яка при ній зо штырьох дівок остала, не могло на ню не подіяти. (...)